

Tæt samarbejde mellem kornavler, grovvare og møller - interview af Per Grupe

-interviewet af Steffen Blume

På sin vej ud til en landmand for at tage kornprøver lægger Per Grupe et visit forbi Økologisk Rådgivning i Sorø. Det var planen, at interviewet kun skulle omhandle treparts-aftaler -dvs. bindende aftale mellem kornavler, grovvareselskaber og møllerier. Men efterhånden som snakken gik, blev der også drøftet mange andre interessante emner.

Trepartsaftalerne trækker dybe spor

-Det er efterhånden ved at være mange år siden vi havde trepartskontrakterne. Men sporene skræmmer stadigvæk nogle møllere, siger Per Grupe mens han ryster på hovedet.

Mange økologer var godt tilfredse med trepartskontrakterne. Men da priserne dykkede på meget kort tid gik det galt. Det var i perioden 2007 -2008, hvor vi gik fra et meget højt prisleje på økologisk korn til et absolut bundniveau. Mølleren blev simpelthen overhalet indenom og var bundet i fastprisaftaler, der ikke længere afspejlede markedet.

Sidenhen har møllerne ikke villet indgå fastpriskontrakter. De vil ikke være forpligtiget i nogen form og vil hellere agere på det frie marked med mulighed for selv at råde og vrage mellem partierne.

-Denne udvikling har medført, at det hele er blevet mere industrialiseret. Kornavlerne mister deres medejerskab i processen, og de er tvunget til at konkurrere på verdensmarkedet. Man bliver også mere anonym som bonde, tilføjer Per Grupe.

Nye type kontrakter

-En fast aftale er den bedste eller eneste måde, som sikrer, at der bliver dyrket det bedste kvalitets korn, fortæller Per og fortsætter: Når vi skal dyrke fx hvede er det ikke muligt med et topudbytte og høj kvalitet på én gang. Derfor er en kontrakt helt nødvendig.

De nye trepartsaftaler bygger på samarbejdet mellem en kornavler, Nielsen & Smith A/S og GrupeMeyer, som binder sig i en flerårig aftale. Men i modsætning til de gamle

Billede 1. Per Grupe (th.) påbegyndte for tre år siden et tæt samarbejde med kokken Claus Meyer (tv.) om salg af mel under navnet GrupeMeyer.

trepartskontrakter, så bør nye kontrakter ikke udelukkende baseres på faste priser. De skal i højere grad afspejle markedsprisen for at undgå problemer som i 2007, foreslår Per Grupe.

Det er netop sådan en type kontrakt Per Grupe har strikket sammen via sit samarbejde med Claus Meyer, en møller i Sverige og grovvareselskabet Nielsen & Smith A/S. Der laves udelukkende kontrakt på sorter, som GrupeMeyer har udvalgt til deres melblanding. Kontrakterne tilbydes i tre former:

1. Fastpriskontrakt med et kvalitetstillæg. Dvs. en grundpris der fastsættes ved kontraktens indgåelse. Den bliver suppleret med et tillæg, hvis størrelse afhænger af kornets kvalitet og sorten.
2. Markedspriskontrakt med samme tillæg, hvor grundprisen sættes til markedsprisen pr. 1. november.
3. En hybrid af fastpris- og markedspriskontrakt med samme tillæg. Fordelingen bliver 50/50, hvor man spiller halvdelen på det sikre og resten på prisudviklingen.

Per Grupe oplyser, at der nu blandt avlere er størst interesse for hybridmodellen. Hvilket

også er den kontraktform Per selv foretrækker.

-Men det er ikke let at sammensætte en kontrakt, der tilgodeser alle parter. Og det er rigtig svært, når man starter i et højprismarked. For det er ikke alle avlere, der vil acceptere en kontraktpris, som er lavere end den aktuelle markedspris, afslører Per Grupe. Det er afgørende vigtigt at alle 3 parter finder kontrakten fornuftigt og interessant.

Tættere tilknytning ved samarbejde

Udover at have sikkerhed for afsætningen af sit konsumkorn, kan kornavlerne også have andre fordele gennem samarbejdet.

-Ved at tegne kontrakt med os bliver landmanden løftet ud af mængden. Det kan give landmanden større tilfredshed at vide, hvad kornet skal bruges til.

I GrupeMeyer arbejdes der på, at profilere landmændene/avlerkredsen overfor forbrugerne: - Dette vil give landmanden synlighed, glæde og stolthed over det han går og laver. Men der er så mange ting vi gerne vil, siger Per med et smil.

Avlerkredsen som ERFA-gruppe

I GrupeMeyer og Nielsen & Smith A/S ønsker de også at bringe avlerkredsen tættere sammen. Der har været arrangeret en tur til Sverige, hvor man besøgte mølleren, der formaler korn til GrupeMeyer. Derudover besøgte man en svensk planteavler, der har investeret i Cameleon-systemet. Turen var ifølge Per Grupe en succes. Ligeledes har avlerne være inviteret med til to bageworkshops.

-Vi kan lære rigtig meget af hinanden men sandelig også fra vores naboer i både Sve-

Billede 2. Arbejdet med at finde og afprøve andre sorter, som giver den bedste kvalitet, kræver mange forsøgsparcer.

rige og Tyskland. Det er vigtigt, at der er lidt geografisk adspredelse i avlerkredsen. Fx. bringer avlerne i Sønderjylland viden med sig, som de har hentet i Tyskland, fortæller Per Grupe. Han ser det derfor heller ikke som noget problem, at der er langt fra Sønderjylland til mølleren i Sverige. Hvis bare avlerne er koncentreret om et område.

GrupeMeyer vil meget gerne have flere avlere med, i takt med at deres afsætning af mel vokser. - Det er svært at finde flere avlere på Sjælland, da de enten ikke har den fornødne jord, gødning eller sædskifte. Landmanden skal også være indstillet på at lave et kvalitetsprodukt, hvor især håndteringen efter høst stiller store krav, siger Per Grupe med løftet pande og fortsætter:

-Det nytter ikke, at man høster sit korn med masser af ukrudtsfrø, og har det liggende i længere tid. Her kunne avlerkredsen fx gå sammen om et mobilt renseri. Alternativt kan kornet skårlægges før høst, hvilket minimerer mængden af ukrudtsfrø men også reducerer vandprocenten samt sikrer en bedre udnyttelse af mejetærskerens høstkapacitet.

-Alle urenheder skal jo renses fra kornet før end det kan bruges enten til konsum eller såsæd. Derfor er det vigtigt med en ren råvare.

Tabel 1. Ansvarsfordeling i trepartsaftalen.

Part	Ansvarsfordeling
Den økologiske planteavler	Dyrkning af kvalitetskorn
GrupeMeyer	Indgår aftalerne
Nielsen & Smith A/S	Organiserer og afvikler

Radrensning er fremtiden

Men ifølge Per Grupe er radrenseren det bedste værktøj mod ukrudt: -Vi har erfaring med, at der er væsentlig mindre ukrudtsfrø i korn, der er radrenset end korn der ikke er. Jeg vil derfor snarere anbefale landmænd, at investere i en radrenser fremfor et renseri. Det vil også gavne de andre afgrøder. Ved at så korn på dobbelt rækkeafstand kommer der mere lys og luft til afgrøden, hvilket giver sundere planter. Den store rækkeafstand er også med til at øge proteinindholdet i hveden.

Per fortæller, at de på Mørdrupgård har radrenset i mere end 12 år, og at de ikke vil gå fra denne strategi. Der radrenses som udgangspunkt kun én gang i afgrøden, hvilket som regel er tilstrækkeligt. Der er investeret i ny radrenser på 6 m med kamerastyring, som øger kapaciteten og præcisionen betragteligt.

Gødning er fremtidens udfordring

Mørdrupgård har ikke selv et husdyrhold og ligger i et område, hvor husdyrtætheden er meget lav.

-Det er meget dyrt for os at købe husdyrgødning. Vi betaler helt op mod 2.000 kr/ha, hvor især transporten er omkostnings tung, afslører Per Grupe. På Mørdrupgård har de derfor i mange år forsøgt sig med diverse grøngødninger som kvælstofkilde.

Fakta om Per Grupe:

Driftsleder på Mørdrupgård siden 1982, hvor der i dag dyrkes 165 ha økologisk planteavl.

Har gennem mange år engageret sig i gamle sorter og har anlagt adskillige forsøg på Mørdrupgård for at finde sorter med den rette balance mellem udbytte og kvalitet.

Samarbejdspartner med Nielsen & Smith A/S omkring såsæd samt køb og salg af økologisk korn.

Indgået samarbejde med Claus Meyer om afsætningen af mel via brandet "GrupeMeyer".

Læs mere på www.grupemeyer.dk

Billede 3. På Mørdrupgård har kornet været radrenset i 12 år. På billedet renses forsøgsparceller med en mini-radrenser.

Det er dog med blandede resultater og har man problemer med rod ukrudt, afskærer grøngødninger mulighed for at efterårsbekæmpe.

- Der er et problemkompleks mellem kvælstofforsyning og ukrudtsbekæmpelse. Og så ved vi simpelthen for lidt om grøngødninger. Efter min mening bør man ikke spare på udsædsmængden; 2-3 kg/ha i kløver er for lidt for at sikre optimalt plantedække.

På Mørdrupgård kører man et sædskifte med to gange korn efterfulgt af en grøngødning. Mantraet lyder: Hellere to gode kornmarker og en ikke-salgbar grøngødning end tre dårlige kornmarker. Men ifølge Per Grupe, så egner et grøngødningssædskifte sig ikke til vintersæd:

-Vintersæden når ikke at optage al den kvælstof, som frigives efter nedmuldning af en grøngødning. Og placeres vintersæden som nr. 2 i sædskiftet (dvs. efter vårkorn), så er der ingen mulighed for at efterårsbekæmpe mod rod ukrudt.

Da interviewet nåede sin afslutning havde Per Grupe kun spist halvdelen af sin bolle. Enten fordi snakken kørte livlig uden mange pauser. Eller snarere fordi bollen var bagt af almindelig industrimel.